

20.4.2010

לכב'
השופט משה גל
מנהל בתי המשפט

שלום רב,

הנדון: מכתבך לתנועת אומ"ץ מן ה-13 באפריל 2010

מזכירות תנועת אומ"ץ העבירה לי את תגובתך לספרי על מערכת המשפט. קראתי בעיון את דבריך וברשותך אני עולה בקצרה:

אין ספק שהספר שפרסמתי אכן מותח ביקורת קשה על מערכת המשפט שלנו. הוא אמנם עוסק לכאורה רק בקומץ מקרים קונקרטיים, ואני אף מדגיש לאורכו כמה וכמה פעמים שאינני מסיק מסקנה כללית וגורפת לגבי השופטים במדינת ישראל, ואפילו לא לגבי תפקודם הכללי של השופטים ש"נתפסו בקלקלתם", אך למרבה הצער נדמה לי שממצאי הספר אינם מותירים ספק בלב הקורא שהתופעות החמורות שאני מתאר בו רחוקות מלהיות נדירות ויוצאות דופן.

הטענה העיקרית שאני מנסה להוכיח בספרי ובאתר האינטרנט המהווה חלק בלתי נפרד ממנו היא שכל חמשת פסקי הדין הנדונים בו נכתבו בלי שהשופטים טרחו קודם לכן ללמוד את החומר שבתיק. חשוב להבהיר שאין מדובר ב"לימוד החומר עובר לדיונים" כפי שהגדרת זאת במכתבך, אלא בלימוד החומר עובר לכתובת פסק הדין! זו כמובן האשמה חמורה ביותר, שהרי אין עוררין שכתובת פסק דין בלי ללמוד תחילה את העובדות אינה רשלנות של מה בכך שניתן להתייחס אליה בסלחנות – חובתו של כל שופט לקרוא את נימוקי הצדדים לפני שהוא חורץ את דינם היא חד-משמעית, ברורה ומוחלטת. מילוי חובה זו היא תנאי בל יעבור לשיפוט הולם.

משום כך התפלאתי מאוד שנציגי מערכת המשפט, המזדרזים (ובצדק) להגיב בחריפות על כל השלכת נעל או כינוי גנאי לא הגיבו במשך חודשים ארוכים על כתב אישום חמור כל כך שהתפרסם כבר בקיץ שעבר ואף זכה להדים בתקשורת. כאמור במכתבה של תנועת אומ"ץ אליכם, חובתנו לשמור מכל משמר על אמונו של הציבור במערכת המשפט, ואמון זה מותנה בביטחוננו הגמור של כל אזרח שבית המשפט יטה תמיד אוזן לטענותיו. על כן, אם מתפרסמות טענות העלולות לערער ביטחון זה חובתו של כל מי שמסוגל לתת להן מענה הולם לעשות זאת ללא דיחוי. לא בכדי פניתי אפוא לתנועת אומ"ץ כדי שתבקש את תגובתכם לטענות המובאות בספר. שכן אחת מן השתיים – אם הטענות אינן נכונות עליכם להפריכן באופן ברור ומשכנע, אך אם תיווכחו שהן נכונות עליכם להודות בכך בפה מלא ולשכנע את הציבור שמערכת המשפט מתכוונת להפיק לקחים.

חוששני שמכתבך עשה רק מחצית מן הדרך. אם הבנתי נכון את המשתמע ממנו, הוא אכן מודה באמיתות טענותיי, אך עושה זאת רק בחצי פה ובלי להבטיח שיופקו לקחים. יתכן שאני רואה מהרהורי לבי, אך דומני שהמשפט "לא ניתן להסיק מהמקרים המתוארים מסקנה כללית וגורפת על השופטים במדינת ישראל", המופיע בפסקה הראשונה של מכתבך, הוא בעצם הודאה באמיתות טענות הביקורת הקשות של ספרי. השאלה המתבקשת מאליה היא אפוא מה מערכת המשפט מתכוונת לעשות כדי לתקן את המעוות וכדי להבטיח שמקרים דומים לא יישנו.

לצערי עלי לומר שתשובתכם לשאלה זו היא מאכזבת. מכתבך מצביע על העומס הבלתי נסבל המוטל על השופטים שלדברייך "לא מותר להם זמן מובנה לכתיבת פסקי דין ולהכנת החומר". לדידך, הפיתרון הוא שינוי סדר העדיפויות במדינה והקצאת משאבים "שיאפשרו תפקוד יעיל והולם יותר של העשייה השיפוטית". קשה לחלוק על תיאור זה. אין ספק שהמצב הוא באמת בלתי נסבל ושהמשימות המוטלות על השופטים הן אכן למעלה מכוחותיהם של בני אנוש, אך מצב קשה זה יכול אולי, במקרים מסוימים, לתרץ עינוי דין, חוסר יעילות, שגיאות ביורוקרטיות, התנהגות קצרת רוח, ניסוחים רשלניים או אפילו אי שליטה בפרטי הפרטים בעת הדיונים, אך הוא אינו יכול בשום פנים להצדיק כתיבת פסקי דין בלי לקרוא תחילה את טיעוני הצדדים!

אני מתנצל על ההשוואה הבלתי נעימה, אך סעיפים אלה בתשובתך מזכירים לי נאשם המודה באשמה אך מבקש לשחררו מאחריות עקב נסיבות מקלות. ואף על פי כן אני מכיר לך תודה על דברייך הכנים ורואה בהם תרומה חיובית לשיח הציבורי. די לי בהודאתך שטענותיי נכונות ביסודן ושיש לפעול לתיקון המצב. כתבתי את הספר מפני שאני מאמין בכל לבי במטרה הנזכרת בפסקה המסיימת את מכתבך. כמוך אף אני משוכנע שיש לעשות הכול כדי לשמור על מערך שיפוט הולם במדינת ישראל. אני מקווה שמכתבך יעורר דיון ציבורי שתוצאותיו יקדמו מטרה חשובה זו.

בכבוד רב,

יורם שדה